

ปรารภนาเพียงหนึ่งเดียว:
หญิงรักหญิงกับการวิพากษ์ชนนิยมรักต่างเพศ *

ชุตินา ประกาศวุฒิสาร **

บทคัดย่อ

หญิงรักหญิงถือเป็นอารมณ์ต้องห้ามในสังคมที่ยึดถือความสัมพันธ์แบบรักต่างเพศระหว่างชายและหญิงเป็นบรรทัดฐาน เนื่องจากสังคมยังไม่ยอมรับความสัมพันธ์แบบหญิงรักหญิง ความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงถูกนำเสนอในรูปของการยอมรับด้วยวิธีการปฏิเสธ หรือที่เทียร์รี แคสเชิล (Terry Castle) เรียกว่า “articulation through negation” แคสเชิลชี้ให้เห็นว่าวิธีการดังกล่าวแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมด้วยการนำเสนอภาพของหญิงรักหญิงให้เป็นผี เพื่อสื่อให้เห็นความปรารถนาแบบหญิงรักหญิงว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ในโลกความจริง ในบทความชิ้นนี้ผู้เขียนมุ่งศึกษาการนำเสนอภาพของหญิงรักหญิงที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *เงาพระจันทร์* ของโสภาค สุวรรณ โดยนำแนวคิดข้างต้นของแคสเชิลมาใช้ในการวิเคราะห์ ความตื่นตระหนกของสังคมที่มีต่อภัยคุกคามจากเลสเบี้ยน (lesbian panic) ส่งผลให้ตัวละครพาณีซึ่งเป็นตัวละครหญิงรักหญิงในเรื่องปรากฏในรูปของ “หญิงร้าย” ที่ไม่เพียงแต่เป็นผู้ล่อลวงหญิงสาว หากยังเป็นภัยคุกคามต่อระบอบปิตาธิปไตยอีกด้วย ภาพของพาณีที่นวนิยายนำเสนอแสดงให้เห็นการปฏิเสธอัตบุคคลของเลสเบี้ยนด้วยการเปรียบเทียบตัวละครว่าเป็นเพียง “เงา” ของ

* บทความชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “หญิงร้ายในกายงาม: ความเป็นหญิงและวิกฤตความทันสมัยในสังคมไทย” ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พระจันทร์ และการนำโครงเรื่องโรมานซ์มาแทนที่โครงเรื่องเลสเบี้ยน เพื่อให้เรื่องราว
จบลงในรูปแบบของความสัมพันธ์แบบรักต่างเพศ ซึ่งเป็นการตอกย้ำแนวคิดเรื่อง
“compulsory heterosexuality” ของเอเดรียน ริช (Adrienne Rich) อีกด้วย

คำสำคัญ: หญิงรักหญิง, อารมณ์ต้องห้าม, ขนบนิยมนรักต่างเพศ, ชนชั้นกลางไทย

Educating Desire: Lesbianism and the Critique of Heteronormativity*

Chutima Pragatwutisarn**

Abstract

Lesbian desire is a forbidden desire in Thai society which recognizes only two sexual categories: male and female. Due to social prejudices against lesbianism, lesbian desire is characteristically a ghostly desire which is articulated through negation. Using *Ngao Prachan* (1981) written by Sopak Suwan in my discussion, I argue that the ghosting of the lesbian figure in the novel is linked with the abjection of lesbian desire. The narrative shows how fear and terror of lesbianism or the so called lesbian panic, results in the female protagonist's return to embracing a heterosexual relationship. The haunting, as the narrative reveals it, not only exposes heterosexuality as a necessity to fend off the threat of lesbian desire, thereby reinforcing Adrienne Rich's year notion of compulsory heterosexuality, it also reveals how heterosexual codes and values are themselves "queered" and thus ineffectual in their prevention of lesbianism.

Keywords: lesbian, abject desire, heterosexuality, Thai middle class

* This article is part of the research project titled "'Fatal Attraction': Femininity and the Crisis of Modernity in Thai Society" funded by the Thailand Research Fund (TRF).

** Assistant Professor, Department of Comparative Literature, Faculty of Arts, Chulalongkorn University